

Lærervejledning

DRAMA

af Vibeke Boelt

Bogens formål

Idéen med bogen DRAMA er at udvikle elevernes lyst og færdighed i at bruge drama som udtryksmiddel og fremme deres glæde ved teater som kunstform. Undervisningen skal udvikle elevernes forståelse og brug af drama som en mulighed for at indleve sig i mennesker, situationer og miljøer og gennem en række opgaver øge deres forståelse af den dramatiske udtryksforms særlige kropslige, æstetiske og sociale muligheder.

I *Fælles mål* for danskfaget fra Undervisningsministeriet fremgår det, at på alle trin skal eleverne lære at udtrykke sig i dramatisk form. I slutmålene i dansk efter 9./10. klassetrin står der bl.a.:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- *bruge kropssprog og stemme i en form, der passer til situationen*
- *tilegne sig kundskaber om drama og udtryksformens sprog og æstetik*

I de enkelte trinmål er det nærmere præciseret, at de skal kunne udtrykke fantasi, følelser og tanker i en disponeret form og gengive egne og andres tekster i fortolkende og dramatisk form. Bogen er tænkt som en inspiration til at inddrage drama både som fag og metode i grundskolen.

Bogens opbygning

Tanken er, at teori og praksis hele tiden følges ad, således at eleverne via en række opgaver får afprøvet drama i praksis. De skal ikke blot læse om drama, de skal også udøve det. Bogen er inddelt i fem hovedafsnit:

Første del giver en kort indføring i drama som genre og et kort rids over teaterhistorien.

Anden del viser en mulig vej til at læse og analysere et dramastykke.

Tredje del arbejder ind i det teaterfaglige felt og beskæftiger sig med kunstarten teater.

Fjerde del viser en måde at bruge drama som tolkningsmetode i dansk.

Femte del er koncentreret om drama i forhold til mundtlighed og fortælling.

Idéer til de enkelte afsnit

Del 1 Teaterhistorisk rids

I omtalen af drama som genre vil det være en god idé at udbygge de to hovedgenrer *komedien* og *tragedien* med endnu flere eksempler end de nævnte. Gerne eksempler, der er arbejdet med i klassen, og gerne eksempler fra film, da eleverne vil have et større kendskab til film end til teater. Det er helt oplagt at gå i teatret med eleverne, hvis det er muligt, eller skaffe et teater til at spille på skolen.

I forbindelse med arbejdet med *Romeo og Julie* er det en idé at se filmen af Baz Luhr-

Fra forestillingen *Erasmus Montanus* på Aalborg Teater, 2002.

mann som optakt. Arbejdet med uddraget fra *Romeo og Julie* lægger op til at lave en tekstreduktion. Det er en metode til at finde ind til essensen af et tekststykke og gøre det enkelt og klart. De kunne yderligere omskrive det til nutidigt sprog og opføre det for hinanden. Mange af Shakespeares dramastykker findes omskrevet til unge i en prosaudgave af Leon Garfield: *Shakespearefortællinger*. Det vil på den måde være muligt at læse stykket i prosaform for at få historien i sin helhed.

Under naturalismen har jeg valgt Henrik Ibsens *Peer Gynt* vel vidende, at det ikke er det bedste eksempel på et naturalistisk stykke.

Hans andre stykker – f.eks. *Vildanden* og *Et dukkehjem* – er typiske naturalistiske stykker. *Peer Gynt*, som nærmest er et romantisk idédrama, et dramatisk digt, er valgt på grund af figurens aktualitet i dag. *Peer Gynt* er et helt igennem moderne menneske. Han zapper rundt hele sit liv mellem en masse forskellige muligheder, men har svært ved at satse på noget. Spørgsmålet er, om man som menneske skal stræbe efter "at være sig selv" eller "at være sig selv nok". *Peer Gynt* er hele livet sig selv nok. I løgmonologen kommer det frem, at han ingen indre kerne har. Det er en god ide at lægge ud med at læse løgmonologen op for klassen.

Fra forestillingen *Peer Gynt* på Det Kongelige teater, 2001.

I Line Knutzon: *Først bli'r man jo født* læses 1. scene – Intro. Når teksten er angivet med store bogstaver i manuskriptet, betyder det, at replikken skal råbes eller siges meget højt. Det er også en mulighed at læse børneteaterstykker op: Se under *Inspiration til teater og drama* i denne vejledning.

Del 2 At læse drama

For overskuelighedens skyld er der skelnet mellem to hovedformer: Det klassiske drama og det moderne drama. Det klassiske drama følger ofte en lineær model – spændingskurven – eller lidt forenklet i forhold til drama-

stykker også kaldet berettermodellen. Den kender eleverne fra film, så det vil lette deres forståelse. Det moderne drama – karakteriseret ved den cirkulære model – kan eksemplificeres med moderne ungdomslitteratur, film eller computerspil. Der er et forslag om at læse hele dramastykket af Line Knutzon: *Først bli'r man jo født*. Det kan skaffes hos Forlaget Drama.

Del 3 At spille teater

Der findes en række af bøger om at lave teater og gode idéer til teaterøvelser. Igen vil det være en god idé at kombinere det at se

Cecil syg af kærlighedslængsel, Egnsteatret Masken spiller *Hosekræmmeren*, 2004.

noget teater og selv at udøve det. Til inspiration kan *Fælles mål i drama* benyttes (UVMs hjemmeside www.uvm.dk).

Del 4 At tolke med drama

Dette afsnit omhandler drama som erkendelsesmiddel, som fortælleform og tolkningsmetode. Der tages udgangspunkt i fiktionstekster, der danner udgangspunkt for to forløb. Et forløb, som tager udgangspunkt i lyrik, og et forløb, som tager udgangspunkt i to noveller. Forløbet viser, hvorledes man kan gå fra oplevelse til udtryk til indsigt ved hjælp af metoder fra drama? Det er en afprøvning af den musiske side i dansk med efterfølgende refleksion over forløbet.

Der tages udgangspunkt i Søren Ulrik Thomsens digtsamling "Det værste og det bedste" og de to noveller, som sættes sammen, er St. St. Blicher: "Hosekræmmeren" og Jan Sonnergaard: "Polterabend". Som det fremgår af bogen, er "Polterabend" gen-

givet i sin fulde længde i bogen, og "Hosekræmmeren" kan hentes på hjemmesiden www.udtryk.gyldendal.dk. Der findes også en lettere udgave af "Hosekræmmeren", hvis der er elever, der har svært ved at læse eller forstå dansk. Se inspirationslisten. Det kan være en god idé at læse begge noveller højt som en start på arbejdet.

Del 5 Drama – mundtlighed og fortælling

Drama betyder handling. Handling fører til forvandling – også når det gælder arbejdet med den gode historie. Der er idéer til en fortællepædagogik med fokus på at levendegøre fortællingen ved brug af kropssprog og virkemidler i den mundtlige formidling. Lad eleverne fortælle på livet løs og afprøve forløb med udgangspunkt i den gode historie. Louis Jensen har skrevet fire bøger med de små firkantede eventyr. De er meget brugbare – både til mundtlig formidling og til at give et dramatisk udtryk.

INSPIRATION TIL TEATER OG DRAMA

Skuespil

Sofokles: *Kong Ødipus* – Vindrose 1990

William Shakespeare: *Romeo og Julie* og *Hamlet* i Niels Brunses oversættelse – Gyldendal 1997

Leon Garfield: *Shakespearefortællinger* – Høst og Søn 1999. 10 af Shakespeares bedste skuespil genfortalt i prosaform

Ludvig Holberg: *Erasmus Montanus* – Dansk lærerforening 1992 (med Efterskrift)

Henrik Ibsen: *Et dukkehjem* – Dansk lærerforening 1984 (med Efterskrift)

Henrik Ibsen: *Peer Gynt* – Dansk lærerforening 1963

Line Knutzon: *Først bli'r man jo født* – Forlaget Drama 1994

Astrid Saalbach: *Morgen og aften* – Forlaget Rosinante 1993

Kim Fupz Aakeson: *Miraklernes tid* – Forlaget Drama 2002 (skuespil ud fra filmen *Mirakel*)

Digte, noveller, historier

Søren Ulrik Thomsen: *Det værste og det bedste* – Vindrose 2002

Jan Sonnergaard: "Polterabend" fra novellsamlingen *Radiator* – Gyldendal 1997

Steen Steensen Blicher: "Hosekræmmeren" fra *Kanon i dansk 9*, Gyldendal 2005

Steen Steensen Blicher: "Hosekræmmeren" – bearbejdet af Kirsten Kirch + Lydbånd – Specialpædagogisk Forlag 2003

Louis Jensen: *Hundrede splinterne historier* – Gyldendal 2000

Film

Susanne Bier: *Den eneste ene* 2000
Lone Scherfig: *Italiensk for begyndere* – 2001
Thomas Vinterberg: *Festen* – 1998
Baz Luhrmann: *Romeo og Julie* – 1996
Natasha Arthy: *Mirakel* – 2001

Inspiration til drama og teater

Fælles Mål i dansk – UVM:
www.uvm.dk

Fælles Mål i drama – UVM:
www.uvm.dk

Andre skuespil og bøger om drama se Forlaget Drama:
www.drama.dk

Danmarks Dramalærerforening:
www.dkdrama.dk

DATS – Landsforeningen for dramatisk virksomhed:
www.dats.dk

Børneteater i Danmark:
www.teatercentrum.dk

Kontakt forfatteren for yderligere oplysninger: VibekeBoelt@stofanet.dk